

Malta fù,

Jelgawa ūzamot:
 par gabu . . . 2 rub. 20 kāp.
 par $\frac{1}{2}$ gabu . 1 " 20 "
 par $\frac{1}{4}$ gabu . — " 60 "

Var adresés pahrmainu
jamalšà 10 řap.

Eatmeeſchui Amiſes.

Malk für,

par	pasut	peefuhhot:
par	gadu . . .	3 rub. — fap.
par	1/2 gadu . . 1	60 "
par	1/4 gadu . . .	90 "
<hr/>		
Uf	ahrfsemem	4 rub. 50 fap..
2 rub.	30 fap.,	1 rub. 20 fap.

Redakcija un ekspedīzija:

Selgawā. Rāngibseru ecclā № 14.

Snahk diwreis nedelâ.

86. gada-gahjums.

Sludinajumi maksā:

par ſihku rafstu riindinu 8 kap., vrečkšdpuſe 29 kap.

Gurko-Qidwala leeta.

Jau ilgaku laiku laikrakstus un sabeedribu nodarbina apwainojumi, kas tika zelti vret eelschleetu ministra beedri Garko un mina agentu Lidwalu dehki minau ne pareisās rīh-
zibas vee truhku mā zeeteju orgahdas-
schanas ar labibū. Laištojeem jau sinams, ka u
Visaugstāko pāwehli tika eezelta ihpofcha komisija, kas lai šo
leetu iſmēletu. Šī komisija patlaban laidusi kļajā plāšķu
sinojumu par fawos darbibas panahkumeem un gala iſnohķums,
ihsumā fakot, ir tāhds, ka nedēļ apwainotajeem, nedēļ ari wifai
Stolipina ministrijai naw eemesla par to preezatees. Iſmēles-
schana zehluſi gaismā pamisam nefmukas leetas, turas wehl jo
waicak nosodamas tadehk, ka tās stāhw fakarā ar tik nopeetrnu
jautajumu, tāhds ir truhuma zeeteju orgahdaschana ar maiſi.
Jo gaismu pahrīstu par wifū šo behdigo leetu sneedbi tāhds
„St. Petersb. 3 g”as referats, kadehk ta kodusu vēž „Balss”
tulkojuma pāsneedsum ari faweeem laiſtajeem.

Rā sinoms, kā pagahjuſčā gada septembra beigās gohja apkahet baumas par daſchām nekahtibām eedſihwotaju pahrtifas angahdaſchanos vohrmoldibā ministrija. Šīs baumos pēeaugā arweenu augumā, lihbī beidſot „R e t ī d“ uſtahjās ar atlohtu apfuždību pret eelschleetu ministra beedri Garšo, aiklahdams mina lihgumu ar watercloſetu apgoħbatoju Liedwalu. Ofizijskaj apluſinachanos mehginaju i ne pagolam neisbewods; nos titums nenehma aiflahtia flandala weidu. Beidſot eelschleetu ministris protās un zehla wiſu leetu preefschā Wisaugstaſt weetā. Iznahza 17. novembra pawehle, kas uſlita leetos iſmelefchanu feiwiſchħai komiſijai, poſtaħwosħhai no schahdeem loz lkeem: walids padomes loġiſta Go l u b e w a kā pri eelschleħħetoja, fenatoreem Schreiber un Ronija, gubernas muſiħnezzibas mat-ſħala Gudow i iſħa un birċħas komitej-je preefschleħħetoja P roforowa. Komiſija tuhūn itabħjās darbā, komiħ- dawa plafdu materialu no wiſjam truhkumzejet jām gubernām; iſkloushina ja wiſadas personas un amota vihru. Kas mareja dot lahdas fikas par Garšo li ġumu ar Liedwalu par sinomo de f m i t m i l l i o n u p u d u r u b ſ u veegħoħbaſchanu truhkumzejet seem opgħat aleem. Pirmi ri bā pahkloushinoſchanu nahza, protom-, rats eelschleetu ministra beedrs Gurko un eelschleetu ministrijas temiħu leetu nodukas preefschleħħi. L i t - w i n o w s. Liedwala fik (Swieci rijas pawilistneel) leebħas dot jeblahdu iſſtaidrojuma, aħħaudom es uſ to, ka wiñċi eſot kroha kontrohenis, t. i. kas ar koni nosleħħis lihgumu.

No komisijas finojuma redsam, ja 5. aprīlī 1905. g. išlaists Visaustrali apstiprināts ministru komisijas nolehmums, pēc kura vīsa vahrtikas leiu orgānbibas operācija topo uſlitta ūchwīchklai podomei, kāstahditai no boshadu reforu aistahwīem, eelschleetu ministra beedra vadībā. Šīs padomes jeb konferenčes schurnali jāliek preeksījā oņiņrīnashanai eelschleetu ministrim, finamōs godījumōs ori suančhu ministriim. Kad apgahtātšanas jautajums vago hījā gādā augusta mehnei ūpeenehma akutu veidu, tad padome sanahža koō, aiznot vālīgā vee apspresčundām ori truhumzeetēju apgalbu administrācijas un vāschwaldibas ēstahšhu aistahwīus, lai iſdibinatu, kas nepeezeelshami barams, loi nowehrītu drāudočās bāda briesmos. Lābās peegāhātšanas leied nolehma, zentral ēstahdei atstāht dielītiese jeb rihzibas ieesības, iurpreum weetejēm pohrīwoldibas organeem lābības uſpītšonās teſību. Šīs nolehmums slaidrs ja deena un to eelschleetu ministrus apstiprināja 5. septembrī 1906. gadā.

Augusta tēigās waj septembra saholumā — Gurlo dhīhwoindā sahriā ihsto datumu newar ušdot — Līdwals veešoijees peegahdat sinamōs 10 milj. pudu rudošu Gurlo, kurič vēž ūameem iſteikumeem Līdwalu ograf wehl neslod nedījis redīejis un lūram vēhdejais titai „šowa amerikāniſtā iſskata dekl“ iſlizees eſam labs veikalneels, stahjās ar wiin ūounds un lingschāndā, tas pastiāhweja pa galwenai teefoi eelsch tam, ka wiinīch. Gurlo profitā mafsu, 87 sap. par puda, noſpeeda uſ 83 sap. ruda Līhgumu ar Līdwalu noſlehdja 20. ſeptemberi (Tā tad jau vēž diwi nedelām noſlet,di lihgumu, kas eet gl ūchi pietim epreelhējējam pahrukas opgahdnees bas lehmamām, dor w e e t e j ā m eestahdēm plaschas pilnwaras vee ūusku apvoahduscha- nas ar pahruku!) Pee lihguma noſlehgħħanas Līdwals d. buja kā rolos noudu iſmalkatu ūlito ūummu 800,000 rbi, bes iam wiham bija reeſiba, uſrahdot ūcolis grahmatu dupli- tūs, hanemt no ūinamām bankām tuhlin vēž labibas eelahde- juma 450 rbi, rat fairu 750. pudu ūmagu wogonu un 500 rot, par 900. pudu wagenu. — id tad gandrihs wiſu, ūinamōs gadis- jumōs pat wairak tā wiſu ūamalku par eelahdeio labibu, eere- ūkot rokas naudu. Bet kod ūchi labiba ūenonahktu noteiktā weeiā, waj ta iſrahdiros par nedērigu, ūwād nepilnigu zc.? Kura tad nobroſchinofchāndā pret ūromi? Bit pais Līdwals ūer- jeb droſčs, dhīrdi ūin metlat.

Schahdu lihgumu Gurko nešlhdsa ar wihru, kure winsch „wehl nekad eepreelsch nebija redsejis“. Winsch dewa rolds 800,000 rub. wihram, kura wahrs Peterburgā bija jau kopsch ilgata laika ūaistits vee wišadām ūchwindelu buhšchanām, tom usti zedams labibas angahdaschani preelsch gubernām, kuras se wišchki ūmagi bija veemelletas no neražčas. Tas noīla 20. septembrī 1906. g., samehr 5. septembrī bija ūpreesis pavisam ūzits kasl Kur bija ūiti konferenzes lozelki un eekslēetu ministris, kure apstiprinaja 5. septembra un wehlako ūchurnalu? Jaūsswer ūemischki tas, ka Gurko newareja tatkhu rātvaldīgi rihkotees, winsch ūtahveja komisijas preelschgalā, kura ūtahveja no daschadu reformu lozelkeem. Kope. z ūhee ūiti konferenzes lozelki ūeeta ūluſu, ūemischki walts kontroles reprezentants? Jeb waj tas buhru pateſiba, ka ūchis aisdſijs no konferenzes, tas deh̄l ka „proſijs par dauds“? Wajaga ūhlas atbilde ū ūcheem jautajumeem. Komisijas ūamillumā to neatrodām.

Pehz lihguma noslehguma, kā tāhloš redsam no išmellešchanas komisijas finansu, išfuhjita jūrkalantelegrama 9 guberņam ar pāwehli, lai veetejās eestahdes aptur labibas eestpāršanu, jo ministrija apgahdojuše viņu lihds 1. febr. 1907. g. wojadīgo labibu. Veetejās eepirkščanos operācijas tilka atstahos titai višai aprobeschotā mehēd tohds angabalos, kas višai tāhlu no dzelzceļu stožām. Līdmals īsnehma 800.000 rubl. un reisē ministrija valsts bankā šchim noluhkam par labu atstihmejā 1 milj. rublu. Oktobrī Līdwalam nodewa sīhli išstrohdatu plohnu par labibas apgahdasčanu daschādās, gubernās, vee kom reižē winsč īsnehma wojadīgos dokumentus, kas winsč višos frona dzelzceļos nodrošināja lehたak u veščanas mafsu... Bet pa tam ministrija fohla eenuahkt „ustrauzofšas finas“ par Līdvalu. No kureenes tās nahtuščas, finoujmā nam teikis, bet nājehdams, ka ščo baumā varohdīščanās faktilt wendā latā or līvātā su attīstījumēm ūčas leetā. Tīkai ūčas nedekas pehz lihguma noslehguma Garlo beidsot fahk lūstiees. Winsč posino 4. novembri Līdwalam, ka winsč, ja Līdmals lihds 14. novembrim nebūhs apgahdojis leelakas partijas labibās, apgahdasčanu nodos zīdam personām. Līdmals atbild, ka winsč lihds šchim terminām apgahdas višmos 2000 wagonu lahdinu, tā tad ap 1½ milj. rublu. Tā ka tas nenotīfa, tad Gurlo 15. novembrī noslehdīa lihgumus ar zīteem pēgahdatojēm. Novembra 18. deend apgahdasčanas operācijas ušlīka Gerebekam un Gurlo atzehla no winsč veetas. Pa tam Līdmals turpināja savu labibas pāršanu un pēsuhiščanu. Līhds 16. decembrī 1906. winsč bija nodewis tomeitā titoi 915 000 rublus, t. i. nepilnu dešmito daļu no lihgumā noteiktā daudžuma.

Nea farigi no ouqſchejā Ldwals bij opn hmees Penſas gubernai peegahdat liids 10. augustiam 30,000 pudu fehlas rudsju; bet wiſch tos nosuhija turo tiloi starp 30. augustu un 10. septembri — tad rubfu fehja jau nobeigufees! Niſhaj Novgorodas gubernators Friederiks bij neſſi hdsis ac winu lithgumu, vebz kura Lidwalam liids 25. julijsam bij jaapeeqahda 500,000 pudu rudsju; us tam wiſch farehmo 75 000 rub rokas noudas. Aci te Lidwals neetureja terminu un labibu peegahdaja pa doksi wehl tilai septembri. Aci otrā suhija und termiſch now eeturets.

Zimeltefchanas komisija uſſ er to, ſa labibas veegahdaschana dijuſti nolemta preefch truhku mzeetejeem, kandiklt te wojadhejſis rihlorees ar ſewiſchku uſmanibu un ruhpibu. Bet deemſchehl to te truhzis. Gurko uſtizejis tilk daudis miljonu pudu labibas veegahdaschana gluichi ſwescham zilwesam, pee tam atti naturejis var wajodfigu, eewahlt lahdas tuvalas finas var ſcho verfonu. Beenguis, to Gurko ſchaf ſind darijis, bij tos, ſa minich uſdewis ſemſtwas leetu nobolas preefchneetam L i i w i n o w a m , aplauſchinattees pee M ichnij Nowgorodas vahrtifas aogahdaschanas komisijas loielki Obijashchnowa, kus poſchluvit dijis Peterburga, ſa M ichnij Nowgorodda Lidwols tipildij ſ hawus nolibaumius labibas veegahdaschanas ſind.

To Lietuminows neisda riis, bet vienish isskaidrojis, vežykuhdas šarunas ar N. chn i Nowgorodas gubernatoru, Lidwals efor pilnigi uſtizoms žilwels; neefuhičia labiba bijusi loba, tisai neefuhičionti notifusi wehlu. Ac ščim sindam Gurko opmeertinojees. Bes tom vienam demis veeteekoschu garantiju Lidwala „te chni isskais faktoris“; tahtlat vienish domajis, ka Lidwalom piederot L. h. s nams L. menoostrowška proskvetia. Tuvalu sinu eewohličianu var ſcha „weiſalneela“ kredita spe ju Gurko wrejis var neeſpehjanu, tadehki ta pec mums kreewijā wehl neefot nodibinata sinu biroju, ka ahrtemēs. Ac pilnigu teesitu išmeličečiajas komisija te aistrahdā, ka min. atsibildinashandas efor nedibinota, jo bankas, Lukas Lidwals orswe u veewed ſi wobs wershuku blažciūs, ſch. i til ſvarigā lituguma leidu buhiu labprahat patneegutkas finas par viena nou das statuwokli. Un ſchahdas finas ministra beedrim Peterburgā

wareja vafneegt furefch fairs weifalneeks, — tilai schas finas
buhtu bijuschas vreelfch Libwila fatreezofchos.

Ko ihstenais valstis padomneeks, ministra beedrs, kom pē
roks wiši lihdjelki, lai iſſinatu fotu ūpeleko leetu, newareja
iſſinat, — to iſſina ja weeglā fahridā iſmeklefšanas komiſijo.
Wina konſtateja, ka 1903. g. Līdwals nodibinajis Peterburgā
moſu komandūfabeedribu ſem firmas „G. L. Līdwal un Ko.“.
Gabeedribas pamata kapitals bija tilai — 1500 r. leels, no
kuos sumas Līdwals pats eemalhaja 1000 rbl., kamehr pahre-
jos 500 r. fahda wahrdā nehaulta wina beedrenel Schi firma
1906. g. naš ipiſciſuſe pat wojabsigas ruhpneežibas papihruſi.
Tahlof iſſinaja, ka bankas, kuras wiſch weenmehr reklamas
noluhtā atſihmeja uſ ūweem wehſtuku vapihreem, winu woj nu
nemas nepoſina, waj weba ar winu tikai neezigus rehlinu wei-
ſalus, par kureem now wehrtſ vat runat. Tahlof komiſija kon-
ſtateja, ka Līdwalam Peterburgā now nekahda nekuſtama ihpa-
ſchuma, turpretim wiſch eestidſis leelōs parahdōs, jo tirdsnee-
žibas teefā pret winu eesneegtas daudſas prafibū ūhdsibas;
daſħas no ūhdm ūhdsibām ūhaw ūkara ar uſnehmumeem, ūri-
dibindas uſ h a ū d a ū p e h l ē m. Beidsot iſrahdijs ari-
tas, ka Līdwals nekad now ūhawjejis nekahda ūkara ar ūhdu
leelitirgoju . . . Ta iad eelfchleetu ministrijas kontrahenti —
labibas peegahdatojs iſrahdijs par tihiro ūrahneelu. Ja pē-
nahzīgā lailā buhiu ewahlitas ūnas par wina personu un dar-
bibu, tod nekahda ūna nearetu buht noslehgits ūhis milsu lih-
qums, ūra pretapdroſchinaschandas nekahda now ewehrto.

Wisu to eewe hrojot, ismelie shanas komisija sowà wispade-
wigakà smoju mä leek preekhä, tikkab eekfchleetu mi-
nistro beedri Gurko, lä ari eekfchleetu
ministrijas semstiwu nodakas preekfch-
neeku Litwinowu par deenesta peenah-
tumu pahrlahpumeem saukt pee atbil-
dibas, winu leetas nododot waats padomes vierman depar-
tamentam. Bes tam sauzamas pee atbildibas Wschnijs Nowgo-
rodas gubernas eestahdes, las noflehgu fhas pa otråm lahgåm
lihgumu at Lidwalu pat labibas neegahdofchanu, saut gan
virtuo lihgumu tas now ispildijis, lä peenahds. 2. janvarck
W.saukhiaki ari pawehlets to ispildit.

„St. Pet. Ztg.“ fawu sinojumu nobeids schahdeem wahr-
drem: „Rahds mineto instonitschu spredums ari isnahktu, tas
war buht weenaldfigi. Gurko un Litwinows jau ir noteefati,
winu loma issoehleta, jo tahdi zilwelt naw zeefchami walsis
deenosid. Patelzotees ismelschanas komisjai, mehs dabujuschi
eeskatites birokratij's rihzibā — winos, kuro wehl arweenu tura
semes likteni sawās roldā. Bet wehl tikai masz stuhritis no-
willks no leela preelschkora, kas seds leetas, kuras bishids dees-
nas gaismu. Kas ir Gurko, kas Litwinows? Likenis Lehtis masos
laubdis, to mehr leelalo bolda weste vee ūha godijuma naw is-
gahjusi gluschi ūweikā. Gurko waina ir ari to waina, kas
stahw augstak par winu, kas neraudsijas winam uj pirksteem,
kad winich dīsna neleetibas. To lai ūche fungi fina, jo tilai
schahda godijumā Gurko un Lidwala notikums war nahlt par
ſwehiibu. Naw jaeci zīhnā weenigi tikai pret kreisdis pušes us-
bruzeenem, bet ari jagahdā par ūpodribu pee teem, kas diſho-
jās esam walsis pabalts, bet pee tam angahdā tikai fawus

weikolus, waj ari ar sawu vahrmehrigi leelo weenaldsibū
tremi tisslab woldibas ūlau, kā ari tautas intereses. Newar
noklusinat (apslehpī) un ūchēru politiku dſiht, īamehr miljoni
zeesch bōdu un frīht poſta. Neponešamakais ūchā gabijumā tas,
ka kahds besruhpigs kungs domajās pastrahdajis „genialu bar-
bu“, īamestdamees kopā ar ūchwindleri, vee tam īsmehginada-
mees wehl wiſadōs lihkumōs (īsmekleshanas komiſija peem, pe-
rahdijuſi, ka Gurko rež tam, tad bija noslehdīs lihgumu ar
Lidwalu, laikrātijs ar paſcha roku uſrafstītā iſſkaidrojumā bij
ſostahstījis nepateesibū), — īamehr truhlums veenemās bresmigā
plaschumā. Zaur to weeglyrahtiiba ūluwa par noſeegumu . . .
Gurko-Lidwala notikums eepuhtis wehſmu ūfmaukusħajā tanz-

No. 1, 1976

Reichstag wohlfahrtsgesellschaft

Wahju waldbiba, ſemifchli walſtſlangleris firſts Bū-
low's peſleek wiſus ſpehlus, lai gaidomās wehleſchandaſ da-
butu tahdu tautas weetneeku namu, kurſch noveetnōs jautoju-
mōs waldibas nobomus neijauktu. Tā walſtſlangleris nule
ſahdā ſapulzē, pee kuras peebalijuschees ſemifchli daudſ ſinibu
wihru un mahlſlos un literaturas preeſchſtahwju, turejis ee-
wehrojamu ruku, kurđ wiſch ſawā ſind iſſkaidrojis waldibas
programu. Walſtij eſot wajadſigs tahds reichſtags, kurđ
ſababujams balhu waitums preeſch tahdām wajadſidām,
kur ir runa par wiſas Wahju tautas godu, ſā tas nule bijis

